

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

**SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI**

AGRONOMIYA ASOSLARI

FANI BO'YICHA

SILLABUS

Kunduzgi ta'lim shakli uchun

Bilim sohasi:	800000	- Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	810000	- Qishloq xo'jaligi
Ta'lim yo'nalishi:	60810400	- Agronomiya

Samarqand – 2025

Modul / FAN SILLABUSI
"Chorvachilik va texnologiyalar"
fakulteti
60810400 – Agronomiya ta'lim yo'nalishi

Fan nomi:	<i>Agronomiya asoslari</i>
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	AGRAB1104
Yil:	2025-2026
Semestr:	I
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza	20
Amaliy mashg'ulotlar	40
Laboratoriya mashg'ulotlari	-
Seminar	-
Mustaqil ta'lim	60
Kredit miqdori:	4
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)

FM1	Fanni o'qitishdan maqsad - talabalarni yem-xashak ekinlari yetishtirish, o'simlikshunoslik va agronomiyaning vujudga kelishi va ularning taraqqiyoti hamda qishloq xo'jaligi ishlab chiqarishining asoslari bilan tanishtirish, egallanajak mutaxassisligi bo'yicha umumiy kasbiy qarashlarni shakllantirish hisoblanadi.
------------	---

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar

1.	Biologiya
3.	Turoqshunoslik
4.	Dehqonchilik qonun qoidalar

Ta'lim natijalari (TN)

Bilimlar jihatidan:

TN1	-fan, ta'lim va ishlab chiqarish o'rtasidagi integratsiya, respublikada ekinlarni joylashtirish xolati, respublika qishloq xo'jaligini rivojlantirishga oid qonun va huquqiy-me'yoriy xujjatlar, agrar sohada amalga oshirilayotgan islohotlar, hozirgi zamon taraqqiyotida butun jahon, shu jumladan O'zbekiston taraqqiyoti strategiyasida jamiyat va tabiatning o'zaro munosabatining asosiy xususiyatlari to'g'risida bilimga ega bo'lishlari kerak;
TN2	Respublika ta'lim tizimi, turlari, bosqichlari va shakllari, mutaxassislik faoliyati turlari va ob'ektlarini, agronomiya fanining jahon va respublikamizda tutgan o'rni hamda rolini; -respublika qishloq xo'jaligining hozirgi ahvoli va rivojlantirish istiqbollarini, ta'lim muassasining tarixi, tuzilmasi, uni boshqarish tizimidagi bo'g'inlar, ularning o'quv jarayonida tutgan o'rni va vazifalarini, soha bo'yicha yetuk olimlar va ular erishgan zamonaviy yutuqlarni, o'quv va ilmiy adabiyotlardan foydalanish, agrar fani yutuqlaridan mutaxassislik fanlarini o'zlashtirish jarayonida foydalanish, qishloq xo'jaligi ixtisosliklaridan maqbulini tanlay olish va unga o'zining asosiy faoliyatini bilishlari lozim;
TN3	Madaniy ekinlarni sistematikasi, morfologiyasi (tashqi tuzilishi) haqida bilimga ega bo'lishlari kerak;
TN4	Har bir ekinni yetishtirish texnologiyasini tuproq- iqlim sharoiti, fan va texnika yutuqlari hamda chet el texnologiyasini bilishi kerak;
	Ko'nikmalar jihatidan:
TN5	O'zbekistonda agronomiya asoslari fanining rivojlanishi, dala ekinlarining kelib chiqish markazlari, o'simlikshunoslikning respublikadagi ahvoli, istiqbollarini o'rganadi;
TN6	Madaniy o'simliklarning kelib chiqish markazlari va ular genotiplarining shakllanish sharoitlari, biologik azot, o'simliklarning optimal namlik bilan ta'minlanishi, o'simliklar fotosintez faoliyatini bilib olishadi.
TN7	Ekinlarning biologiyasini o'rganishda bir qator atamalarni o'rganishadi.
TN8	Ekinlarni sistematikasi va morfologiyasi – (oila, avlod, tur, kenja tur, tur xil, nav, duragay) va (ildiz, poya, barg, gul, meva, urug') larni, bilib olishadi.

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Agromiya asoslari Fanining predmeti va vazifalari. Ilg'or o'simlikshunoslik.
M2	. Mutaxassislikka oid ilmiy tadqiqot institutlar bilan hamkorlik. Qishloq

	xo'jaligida statistik usullar.
M3	O'simlikshunoslikning rivojlanishi va agronomiyaning tarixi
M4	Tuproqshunoslik asoslari
M5	Agronomiyada dala ekinlarning klassifikatsiyasi
M6	Dehqonchilik asoslari
M7	Agronomiya sohasini rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar
M8	Dala ekinlarini kelib chiqish markazlari va sistematikasini
M9	Ekologik toza mahsulot yetishtirish
M10	Noan'anaviy ekinlar va ularni yetishtirish usullari

Mashg'ulotlar shakli: amaliy mashg'ulotlar (A)

A1	Agronomiya asoslari fanining maqsadi va vazifalari
A2	Qishloq xo'jaligining rivojlanish tarixi.
A3	Mutaxassislikka oid ilmiy tadqiqot institutlari bilan hamkorlik faoliyatlari
A4	Tuproqning morfologiyasi, tuproq qatlamining tuzilishi
A5	Tuproqning rangi, tuproqning mexanik tarkibi, tuproqning kimyoviy tarkibi
A6	Agrokimyo asoslari. O'simliklarning oziqlanishi
A7	Agronomiyada dala ekinlari klassifikatsiyasi
A8	Donli ekinlar va ularni yetishtirish texnologiyasi
A9	Donli ekinlar va ularni yetishtirish texnologiyasi
A10	Dehqonchilik asoslari. Begona o'tlar va ularga qarshi kurashish
A11	Ko'p yillik va parazit begona o'tlar vakillari
A12	Ekologik toza mahsulot yetishtirish
A13	Agronomiya sohasini rivojlanishiga ta'sir etuvchi omillar.
A14	Dala ekinlarini kelib chiqish markazlari va sistematikasini o'rganish.
A15	Dala ekinlarini kelib chiqish markazlari va sistematikasini o'rganish.
A16	Donli ekinlar klassifikatsiyasi.
A17	Noan'anaviy ekinlarning morfologiyasi va biologik xususiyatlarini o'rganish.
A18	Mahsulot sifatiga ta'sir etuvchi omillarni o'rganish.
A19	Oziq-ovqat xavfsizligini ijobiy hal etish chora-tadbirlarini ishlab chiqish.
A20	Qishloq xo'jaligi ekinlarining hosildorligini, hosil strukturasi, hosilni bashorat qilishni o'rganish.

Mashg'ulotlar shakli: Mustaqil ta'lim (MT)

MT1	1. O'zbekistonda qishloq xo'jalikni o'rni	6
MT2	Tuproqqa <u>ishlov</u> berishdagi resurstejamkor innovatsion texnologiyalar.	6
MT3	Sug'orishdagi resurstejamkor innovatsion texnologiyalar.	6

MT4	Almashtirib ekishning takomillashtirish, qisqa rotatsiyali almashtirib e joriy etish.	6
MT5	Tuproq unumdorligini saqlash va oshirishda xashaki dukkakli o'tlar axamiyatini ishlab chiqish.	6
MT6	Agronomiyadagi istiqbolli vazifalar va bu soxadagi muammolarni hal etish yo'llari.	6
MT7	Donchilikdagi innovatsion resurstejamkor texnologiyalar.	6
MT8	Oziqabop ekinlarni yetishtirishdagi innovatsion texnologiyalar.	6
MT9	Noan'anaviy ekinlar va agroteknologiyalar	6
MT10	Oziq-ovqat muammosini hal etishning ilmiy asoslari	6
Jami:		60

Asosiy adabiyotlar	
1.	1.Atabayeva H.N., Xudoyqulov J.B. "O'simlikshunoslik" Darslik. Fan va texnologiyalar. Toshkent 2018,-398 bet.
2.	2.Oripov R., Xalilov N. "O'simlikshunoslik" Darslik. Toshkent 2015, -396 bet.
3.	3.Oripov R., Sanakulov A.L., Bo'riev A.A., Boltaev S.M. "Paxtachilik"Darslik. Toshkent 2023, -286 bet.
4.	4.C.C.Михалев, Н.Н.Лазарев "Кормопроизводство" Учебное пособие Москва ИНФРА-М 2015, - 286ст.
Qo'shimcha adabiyotlar	
1	1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekistonda erkin va farovon yashaylik. "Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. – 52 bet.
2	2. Mirziyoyev Sh.M. Insonparvarlik, ezgulik va bunyodkorlik-milliy g'oyamizning poydevoridir. Toshkent, "Tasvir" nashriyot uyi, 2021. – 36 bet.
3	3. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi. Toshkent, "O'zbekiston" nashriyoti, 2022. – 416 bet.
4	4. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi asosida demokratik islohatlar yo'lini qat'iy davom ettiramiz. 6-jild. Toshkent: "O'zbekiston", 2023. – 398-bet.
5	5. Mirziyoyev Sh.M. Hozirgi zamon va Yangi O'zbekiston. Toshkent: "O'zbekiston", 2024. – 481 bet.
6	6. B. ChandrasekaranK.AnnaduraiE.Somasundaram "A textbook of AGRONOMY". Copyright © 2010, New
Axborot manbaalari	

1	www.gov.uz -O'zbekiston Respublikasi xukumat portal.
2	www.lex.uz -O'zbekiston Respublikasi Qonun xujjatlari Ma'lumotlari milliy bazasi
3	www.Ziyonet.uz.

Talabani fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olsa;
- fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa meyyoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;
- tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirisida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli qonunlar va boshqa meyyoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

d) 3 baho olish uchun talabani bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;
- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;

➤ fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

e) quyidagi hollarda talabani bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Mualliflar:	N.Xalilov – SamDVMChBU, “O'simlikshunoslik va yem-xashak yetishtirish” kafedrasini mudiri, qishloq xo'jaligi fanlari doktori, professor Z.Muminova – SamDVMChBU, “O'simlikshunoslik va yem-xashak yetishtirish” kafedrasini dotsenti, qishloq xo'jaligi fanlari nomzodi
E-mail:	Zulfiyakomilovna82@gmail.com
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti “O'simlikshunoslik va yem xashak yetishtirish” kafedrasini.
Taqrizchilar:	M.Xasanov - Sharof Rashidov nomidagi SamDU, Biokimy institute Botanika kafedrasini dotsenti, q.x.f.f.d Abduxalikova B.A. – Samarqand agroinnovatsiyalar va tadqiqotlar instituti “O'simlikshunoslik” kafedrasini dotsenti v.b., q.x.f.f.d (PhD)

Mazkur Sillabus “O'simlikshunoslik va yem xashak yetishtirish” kafedrasining 2025-yil 26.08 sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashning 2025-yil 26.08 sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i

Sh.Qurbanov

Fakultet dekani

B.Nuriddinov

Kafedra mudiri

N.Xalilov

Tuzuvchilar

Z.Muminova

G.Otayarova